

---

## האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

מיעוטים וקבוצות שוליים בגרמניה , 1500-1800 - 39044

תאריך עדכון אחרון 22-07-2016

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: היסטוריה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 2017

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר איה אלידע

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: [aya.elyada@mail.huji.ac.il](mailto:aya.elyada@mail.huji.ac.il)

שעות קבלה של רכז הקורס: יום ב' 14:00-15:00

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

הקורס יעסוק בהיסטוריה חברתית של גרמניה בעת החדשה המוקדמת תוך התמקדות במספר קבוצות שוליים, שהודרו ממרכזי הכוח, הופלו לרעה ולעתים אף נרדפו על רקע דתי (אנאבפטיסטים), אתני (יהודים וצוענים), מגדרי (נשים) או כלכלי-חברתי (קבצנים, נוודים, פושעים). על ידי קריאת מקורות מן התקופה וספרות מחקר מודרנית נדון בשאלות של דת וחברה, היסטוריה ומגדר, יחסי יהודים-נוצרים, ותפיסות של עוני ופשיעה.

מטרות הקורס:

מטרת הקורס היא להציג לסטודנטים היבטים מרכזיים בהיסטוריה החברתית של גרמניה בעת החדשה המוקדמת, ולעזור להם לפתח מיומנות בקריאה ועבודה הן עם מקורות ראשוניים והן עם ספרות מחקר בתחום.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

להסביר מהו התחום של היסטוריה חברתית - מטרותיו, מאפייניו, וחולשותיו המרכזיות לתאר את הסיטואציה הפוליטית, הכלכלית-חברתית והדתית בגרמניה בראשית העת החדשה להעריך את האתגר שהציבו האנאבפטיסטים לסדר הדתי, החברתי והפוליטי הקיים להצביע על הפער בין דימויים של הקבצנים והנוודים בספרות התקופה לעומת ספרות המחקר המודרנית לדון במקומן של הנשים בסדר החברתי של התקופה בכלל, וביחס לפשיעה נשית בפרט להסביר את הנסיבות שהביאו לציד המכשפות, ולתפיסה לפיה היו אלה נשים בעיקר שעסקו בכישוף לדון בכתביו השונים של לותר על היהודים, ולהסביר את הפער בין כתביו המוקדמים למאוחרים בנושא להעריך את הקשיים והבעיות שעמדו בפני יהודים שביקשו להמיר את דתם לנצרות לנתח תעודות היסטוריות לדון במאמרים מן הספרות המשנית ולזהות את טיעוניהם המרכזיים

דרישות נוכחות (%):

100

שיטת ההוראה בקורס: חלק קטן מהקורס יועבר בצורה פרונטלית, בעוד רובו יתבסס על קריאה וניתוח של מקורות ראשוניים בידי הסטודנטים, קריאה של ספרות מחקר, ודיון בכיתה

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

1. רקע: גרמניה בראשית העת החדשה; הרפורמציה הפרוטסטנטית
2. שוליים דתיים (I): האנאבפטיסטים
3. נוודים, קבצנים, פושעים
4. נשים בשוליים: סוגיות מגדריות בעה"ח המוקדמת

חומר חובה לקריאה:

- מבחר מקורות ראשוניים

- ספרות משנית (פריטים נבחרים):

יוג'ין פ' רייס (הבן) ואנתוני גרפטון, אירופה בראשית העת החדשה, 1460-1559, מהד' עברית שנייה מתוקנת, תל-אביב 2010

R. Po-chia Hsia, "Münster and the Anabaptists," in R. Po-chia Hsia (ed.), *The German People and the Reformation*, Ithaca 1988, 51-69

Robert W. Scribner, "Mobility: Voluntary or Enforced? Vagrants in Württemberg in the Sixteenth Century", in Gerhard Jaritz and Albert Mueller (eds.), *Migration in der Feudalgesellschaft*, Frankfurt a.M. 1988, 65-88

Merry E. Wiesner, "Beyond Women and the Family: Towards a Gender Analysis of the Reformation," *Sixteenth Century Journal* 18:3 (1987), 311-321.

Lyndal Roper, "Discipline and Respectability: Prostitution and the Reformation in Augsburg", *History Workshop Journal* (1985), 3-28

Susanna Burghartz, "The Equation of Women and Witches: A Case Study of Witchcraft Trials in Lucerne and Lausanne in the Fifteenth and Sixteenth Centuries", in Richard J. Evans (ed.), *The German Underworld: Deviants and Outcasts in German History*, London 1988, 57-74

Elisheva Carlebach, *Divided Souls: Converts from Judaism in Germany, 1500-1750*, New Haven and London, 2001, Ch. 2-3

חומר לקריאה נוספת:

H-J Goertz, "Radical Religiosity in the German Reformation," in *Companion to the Reformation World*, 70-85

Robert Jütte, *Poverty and Deviance in Early Modern Europe*, Cambridge, UK 1994

Stjerna Kirsi, *Women and the Reformation*, Blackwell 2009

Lyndal Roper, *The Holy Household: Women and Morals in Reformation Augsburg*, Oxford 1989

Miriam Bodian, "The Reformation and the Jews", in Jeremy Cohen and Moshe Rosman (eds.), *Rethinking European Jewish History*, Oxford 2009

R. Po-chia Hsia, "Between State and Community: Religious and Ethnic Minorities in Early Modern Germany," in *Germania Illustrata*, 169-180

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי:

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 70 %

הרצאה 0 %

---

השתתפות 10 %  
הגשת עבודה 0 %  
הגשת תרגילים 10 %  
הגשת דו"חות 10 %  
פרויקט מחקר 0 %  
בחנים 0 %  
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות:  
בחינת בית